

ПАГУТА Мирослав
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
технологічної та професійної освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка*
ОРТИНСЬКИЙ Андрій
*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка*

ХУДОЖНЬО-ТРУДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ

У сучасному освітньому просторі особливого значення набуває проблема розвитку творчого потенціалу особистості. Сучасне суспільство потребує ініціативних, креативних і самостійних людей, здатних до нестандартного мислення, пошуку нових ідей та ефективного розв'язання різноманітних життєвих і професійних завдань. Саме тому одним із важливих напрямів освітнього процесу є формування творчих здібностей учнів, що забезпечує їхній гармонійний розвиток та сприяє становленню активної й самостійної особистості. Ефективним засобом реалізації цього завдання виступає художньо-трудова діяльність, яка поєднує елементи художньої та прикладної творчості.

Художньо-трудова діяльність у школі охоплює різноманітні види, пов'язані зі створенням естетично виразних виробів із різних матеріалів. У процесі такої роботи учні виконують завдання, що потребують поєднання технічних умінь із творчим підходом, умінням бачити красу в навколишньому світі та втілювати власні ідеї у матеріальній формі. Завдяки цьому художньо-трудова діяльність створює сприятливі умови для розвитку уяви, фантазії, естетичного сприйняття та образного мислення школярів.

Однією з характерних особливостей художньо-трудової діяльності є її виражена практична спрямованість. У процесі навчання учні не обмежуються засвоєнням лише теоретичних відомостей про властивості різних матеріалів, основи композиції, декоративні прийоми чи технологічні способи виготовлення виробів. Отримані знання вони безпосередньо застосовують у практичній діяльності, що сприяє їх глибшому усвідомленню та закріпленню. Саме поєднання теоретичної підготовки з практичними діями забезпечує більш ефективне формування як пізнавальних, так і технологічних умінь школярів.

У процесі створення різноманітних виробів учні поступово опановують роботу з інструментами та обладнанням, знайомляться з особливостями обробки різних матеріалів, навчаються правильно організовувати робоче місце та дотримуватися певної технологічної послідовності виконання операцій [3]. Така діяльність вимагає від школярів уважності, точності, акуратності та зосередженості, що сприяє формуванню культури праці та відповідального ставлення до результатів власної роботи. Крім того, художньо-трудова діяльність передбачає виконання учнями певних етапів підготовчої роботи.

Перед початком виготовлення виробу школярі аналізують задум майбутнього виробу, обирають відповідні матеріали, визначають необхідні інструменти та продумують послідовність виконання технологічних операцій. Такий процес формує навички планування діяльності, розвиває здатність передбачати можливі труднощі та знаходити способи їх подолання.

Практичне виконання творчих завдань сприяє формуванню здатності оцінювати результати власної діяльності [2]. Учні аналізують якість виготовлених виробів, порівнюють отриманий результат із початковим задумом, визначають можливі недоліки та шляхи їх усунення. Подібна діяльність формує елементи самоконтролю, розвиває критичне мислення та сприяє усвідомленню значення відповідального ставлення до праці.

Значний виховний потенціал художньо-трудової діяльності проявляється у здатності стимулювати розвиток творчого мислення учнів. У процесі виконання різноманітних творчих завдань школярі отримують можливість не лише відтворювати запропоновані зразки, а й проявляти власну ініціативу, пропонувати оригінальні ідеї та самостійно шукати шляхи їх реалізації. Така діяльність створює сприятливі умови для розвитку уяви, фантазії та здатності до нестандартного мислення. Учні можуть експериментувати з формами, кольорами, фактурами та матеріалами, поєднувати різні техніки та декоративні прийоми, що сприяє розширенню їхніх творчих можливостей.

У процесі художньо-трудової діяльності школярі здобувають цінний досвід самостійного прийняття рішень, що є важливою складовою розвитку їхньої творчої особистості. Вони формулюють концепцію майбутнього виробу, обирають відповідні матеріали, обдумують способи його декоративного оздоблення та планують власні дії відповідно до поставленої мети. Така діяльність стимулює розвиток критичного мислення, формує здатність передбачати наслідки власних рішень і оцінювати їх ефективність. Набутий досвід сприяє підвищенню впевненості у власних здібностях, стимулює ініціативність і готовність до творчого пошуку. Поступово учні усвідомлюють цінність власних ідей, відчують внутрішню мотивацію до самовираження та отримують можливість систематично вдосконалювати свої навички у творчій діяльності, що закладає фундамент для подальшого особистісного та професійного розвитку.

Практика показує, що художньо-трудова діяльність розвиває творчу уяву школярів, яка є важливим компонентом творчого мислення. Створення будь-якого виробу передбачає попереднє формування задуму, уявлення майбутнього результату та визначення способів його практичної реалізації. На цьому етапі учні вчаться мислити образно, передбачати форму, розміри, декоративні особливості майбутнього виробу, а також уявляти послідовність дій, необхідних для досягнення поставленої мети. Поступово школярі опановують уміння перетворювати власні ідеї на конкретні матеріальні об'єкти, що сприяє розвитку творчої фантазії, образного мислення та здатності до конструкторського передбачення результату діяльності. Завдяки цьому навчальний процес набуває більш емоційно насиченого характеру, стає змістовнішим і викликає у школярів стійкий інтерес до творчої праці та самовираження.

Художньо-трудова діяльність відіграє значну роль у розвитку естетичних почуттів учнів, спрямовуючи їхню увагу на гармонію форм, кольорів і композиційних рішень. У процесі створення виробів школярі знайомляться з основами композиції, принципами гармонійного поєднання кольорів, пропорцій та форм, а також з закономірностями декоративного оформлення предметів, що дозволяє їм усвідомлювати взаємозв'язок між функціональністю та естетичною виразністю об'єктів. Поступово учні набувають навичок аналізу естетичних властивостей предметів, порівнюють різні художні рішення та оцінюють виразність, доцільність і ефективність використаних декоративних елементів. Такий досвід формує в них художній смак, розвиває здатність помічати красу у навколишньому середовищі та цінувати результати власної творчої праці. Крім того, залучення до художньо-трудої діяльності сприяє формуванню естетичної культури школярів, розвитку їхнього емоційно-ціннісного ставлення до праці та стимулює загальний духовний і творчий розвиток особистості, закладаючи основу для подальшої самостійної художньої діяльності та критичного сприйняття мистецьких явищ.

Значну роль у розвитку творчих здібностей учнів відіграє цілеспрямована педагогічна організація художньо-трудої діяльності. Вчитель має створити освітнє середовище, яке стимулює активну участь учнів у творчому процесі, сприяє виявленню ініціативи та реалізації індивідуальних ідей [1]. У такому середовищі школярі відчують підтримку педагога, що підвищує їхню мотивацію до навчання та експериментування з різними формами художньо-трудої діяльності. Педагог виступає не лише організатором і координатором роботи, але й консультантом та наставником, який спрямовує діяльність учнів у конструктивне русло, допомагає формувати критичне та образне мислення, а також вчить аргументовано обґрунтовувати власні творчі рішення. Така педагогічна підтримка дозволяє учням розкрити свої потенційні здібності, розвивати індивідуальний стиль роботи та навчитися взаємодіяти з іншими у спільних творчих проєктах.

Сучасні інформаційні технології відкривають додаткові перспективи для розвитку художньо-трудої компетентностей учнів. Використання цифрових засобів дозволяє створювати електронні ескізи та моделювати майбутні вироби, що сприяє кращому розумінню просторових та композиційних аспектів проєктованих об'єктів. Крім того, цифрові інструменти розширюють доступ до різноманітних джерел натхнення, зокрема онлайн-бібліотек, відеоуроків і віртуальних виставок, що дозволяє поєднувати традиційні методи роботи з матеріалами та ручними інструментами з сучасними формами творчості. Такий інтегрований підхід стимулює креативне мислення, розвиває дослідницькі навички та сприяє формуванню високого рівня самостійності у виборі художніх рішень, забезпечуючи ефективне поєднання класичних та інноваційних підходів у навчальному процесі.

Таким чином, художньо-трудова діяльність виступає ефективним засобом розвитку творчих здібностей учнів. Вона поєднує елементи практичної праці та художньої творчості, сприяє розвитку уяви, образного мислення, естетичного сприйняття та практичних умінь. Участь у такій діяльності дозволяє школярам

реалізувати власний творчий потенціал, розвинути самостійність та сформувати позитивне ставлення до праці. Залучення учнів до художньо-трудової діяльності у процесі навчання створює сприятливі умови для гармонійного розвитку особистості. Поєднання творчості, практичної діяльності та пізнавальної активності сприяє формуванню різнобічно розвиненої особистості, здатної до творчого мислення, самовираження та активної участі у суспільному житті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зеленкова Н. Формування пізнавальної самостійності старшокласників у навчальному процесі. Рідна школа. 2005. № 8. С. 31–33.
2. Кузьмінський А. І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: підручник. Київ: Знання-Прес, 2008. 447 с.
3. Оршанський Л.В., Матвісів Я.Я., Ясеницький В.Є. Педагогічні умови формування проєктно-технологічної культури школярів на уроках технологій. *Молодь і ринок*. № 5 (213). 2023. С. 24 – 29.

ПАЛАГУТА Катерина

кандидат економічних наук,

доцент кафедри інженерії програмного забезпечення та кібербезпеки

Державного торговельно-економічного університету

ІНТЕГРАЦІЯ DEVOPS, CLOUD ТА GIT-ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВКУ ІНЖЕНЕРІВ-ПРОГРАМІСТІВ

Сучасна інженерія програмного забезпечення зазнає стрімких трансформацій, зумовлених цифровізацією, автоматизацією та глобальними змінами у методології створення програмних продуктів. Ринок праці дедалі більше орієнтується на фахівців, здатних працювати у високодинамічних середовищах, де цикли розроблення і доставки ПЗ скорочуються до годин, а не тижнів або місяців. У таких умовах DevOps-підходи, хмарні технології та Git як стандарт керування версіями стали невід’ємними складовими професійної компетентності інженера-програміста. Інтеграція відповідних інструментів і методологій у систему вищої освіти є не лише актуальною, але й критично необхідною. Вона забезпечує підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних працювати зі складними інфраструктурними рішеннями, впроваджувати CI/CD-процеси, управляти хмарними сервісами та співпрацювати у командних середовищах.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо інтеграції DevOps-підходів, хмарних сервісів і Git-технологій у систему професійної підготовки інженерів-програмістів з метою формування у здобувачів вищої освіти сучасних ІТ-компетентностей, необхідних для роботи в умовах цифрової трансформації та високодинамічних середовищ розроблення програмного забезпечення.

DevOps об’єднує розробників (Dev) та спеціалістів з експлуатації (Ops) в єдиний безперервний процес створення та доставки програмного забезпечення. Це не просто набір інструментів, а зміна парадигми взаємодії в команді: культура